

Коментують рішення Державної думи Росії

Київ (Р. Р.). — Тут у четвер, 15-го лютого, голова Демократичної Партії України Володимир Яворівський прокоментував рішення Державної думи Росії про припинення передаті України частини берегової інфраструктури Чорноморської флотилії і зупинення зменшення чисельності російських військових формувань на бережній території України. Російський парламент наостанок на збереженні єдиної Чорноморської флотилії і вважає, що Крим є спірною територією, тому сьогодні «підписувати договір з Україною несправедливо». Депутат Державної думи Росії генерал Борис Громаков сказав, що в разі підписання українсько-російського політичного договору, що російська «ніхто розмовляти з проблем не буде».

За припинення розподілу Чорноморської флотилії і втримання російських формувань на базі проголошено 314 депутатів Росії при одному «проти» і одному, що утримався.

Депутат України В. Яворівський вважає, що це рішення російського парламенту є серйозним ударом по українсько-російським відносинам і ставить під загрозу підписання договору про дружбу і співробітництво між Україною і Росією. На думку В. Яворівського, це матиме негативні наслідки не лише для України, але й для Росії. Кримські комуністи, на думку В. Яворівського, не проминуть нагоди, щоб знову дестабілізувати ситуацію на півострові. Якщо цей закон підпише Борис Єльцин, зазначив депутат, то його «ні в якому разі не буде обрано на другий термін».

Громадянський Конгресс України (ГКУ) підтримує рішення російського парламенту, вважаючи розподіл флотилії «антиукраїнським і антиросійським». В оприлюдненій заяві ГКУ вимагає збереження єдиної оборонної системи України, Росії та інших країн СНД. ГКУ вважає, що Україна має безплатно надати єдиній Чорноморській флотилії свою територію і військово-технічні споруди.

С. Головатий пропонує конституційні переслухання

Київ (Р. Р.). — У п'ятницю, 16-го лютого, міністер юстиції України Сергій Головатий звернувся до Президента України Леоніда Кучми з пропозицією провести публічне обговорення проекту конституції України.

На думку міністра, найвища легітимність конституції можлива не лише в умовах прийняття її всенародним референдумом, а й в умовах безпосередньої участі громадян у відкритому публічному обговоренні проекту.

Такі переслухання, сказав у зверненні до Президента, широко практикується в багатьох демократичних

Створено ще одну депутатську фракцію

Київ (УНІАР). — У Верховній Раді України зареєстровано нову депутатську фракцію «Соціально-ринковий вибір». Головою фракції обрано Володимира Шербана, лідера Ліберальної партії України.

Об'єднаннями принципами нової угруповання є: в економічній сфері — створення соціально орієнтованої економіки ринкового типу; в соціальній сфері — розвиток суспільства на

Помер М. Кавка

Філадельфія. — Тут у понеділок, 19-го лютого, помер відомий пластовий і громадський діяч Микола Кавка.

Народжений у Синевільському Вілліж 26-го жовтня 1912 року, від молодих років був членом ОУН і Пласту. Працював кооператором в західній Україні, а після перемоги до ЗСА довгі роки проживав у Києві, де включився активно у пластову і громадську діяльність. Саме там був провідником пластового життя, як станициний Пластової Станиці, член курся пластових старійшин «Характерники». За свої заслуги для пластової організації був народженим орденом с. Юрія в золоті і осягнув ступінь пл. сен. керівництва. Відомий в

Пласті від псевдо «Мамай», був постійним співучасником численних імпрес, значно у ролі ведучого, та своїм ширим, добрим гумором заселяв учасників.

Переїхавши до Філадельфії, був секретарем ЗВАДІ і ОМУС, дописував до «Ліси Микити» і ввесь свій час та сили жертвував для Пласту і громади. Залишив у спадку дружину Володимир, відому активістку Українського Золотого Хреста, дочку Д-р Зорину, двоє внуків та широкі родинні зв'язки в Україні і ЗСА.

Похоронні відправи відбуватимуться в п'ятницю, 23-го і суботу, 24-го лютого, у Філадельфії. Літо покійного спочине на шпиталі с. Марії у Факс Чейсі, Па.

ПРЕДСТАВНИКИ ЕТНІЧНИХ ГРУП ЗУСТРІЛИСЯ З ПРЕЗИДЕНТОМ КЛІНТОНОМ

Вашингтон. — Тут у Білому Домі в день 12-го лютого зустрілися з Біллом Клінтоном члени Коаліції представників Центральної і Східної Європи, щоб продискутувати актуальні питання, як поширення НАТО, фінансової допомоги ЗСА та інші справи. В зустрірі взяли участь представники 18 етнічних організацій, які репрезентують 22 млн. американських громадян, що походять із Центральної та Східної Європи.

Український Народний Союз репрезентував його пресідіант Ульяна Дячук і радник Євген Іванців, УККА — адвокат Аскольд Лозинський, президент, і Михайло Савків.

Головною темою цієї успішної зустрірі було обговорення можливості поширення НАТО і допомоги ЗСА іншим державам. Президент закликав присутніх, що він буде старатися про присвоєння справі поширення НАТО, як також погодився із присутніми, що російська реакція в цій справі є безвідповідальною. Він з при-

Учасники зустрірі з президентом Б. Клінтоном.

тиском ствердив, що політика ЗСА в цій справі є незмінною, і якщо Росія буде далі так агресивно виступати, це викличе подібну реакцію зі сторони ЗСА.

В часі зустрірі, Президент Клінтон подякував членам коаліції за підтримку в пере-

веденні мирових заходів у Боснії і в розумінні важливої ролі, яку ЗСА відіграє в країнах колишнього СРСР. Він також зазначив, що члени коаліції мають пошану та довіря в американському народі, як живий символ боротьби проти комунізму.

Від імені присутніх подякував Президентів Казіміж Ленард як представник По-

льсько-американського конгресу, а С. Іванців звернувся увагу Б. Клінтона на те, що коаліція виступила 30-сторічню інформаційну кампанію. С. Іванців зазначив також, що є конкретні і далі ширити інформації для народів центральної та Східної Європи через Інформаційне агентство ЗСА і міжнародну службу по радіо та (Закінчення на стор. 3)

„Газпром“ не перериватиме постачання газу в Україні

„Москва (УНІАР). — Керівництво російського акціонерного товариства „Газпром“ підтвердило свій намір не розривати відносини з українськими комерційними структурами — оптовими покупцями газу, повідомило українське телебачення.

На переговорах українських газівих компаній з „Газпромом“ підтверджено уповноваження оптових постачальників російського газу в Україні.

Як відомо, „Газпром“ погрожував припинити постачання газу в Україну, як поки українські компанії не виплатять свої борги. Щоб вирішити це питання, російське сточило відвідувальна делегація представників усіх головних українських газівих компаній.

Змін у приватизації не буде

Київ (УНІАР). — „Стратегічний курс Уряду щодо приватної власності та інших економічних перетворень залишатиметься незмінним.“ — сказав 16-го лютого на науково-практичній конференції „Приватна власність та реформування економіки України“ Володимир Стретович, голова Комісії з питань правової політики і судової реформи.

Конференцію організували Кабінет Міністрів і Верховна Рада України. В Стретович сказав, що сьогодні існують позитивні зрушення в економічній політиці України. Впродовж трьох років приватизовано

25,000 об'єктів і, за словами В. Стретовича, „країна вишилась на останній крок приватизації“.

Однак зазначив, що під час приватизації було створено деякі перешкоди для надходження інвестицій в Україну.

За п'ять років незалежності України Верховна Рада створила законодавчу базу для регулювання приватної власності, сказав В. Стретович, але досвід реформ вказує також і на ряд прогалин у законах.

Він зазначив, що „забезпечення права власності як гарантії ринкових перетворень“ є головним завданням Уряду України.

Обрано нову Управу Асоціації Університетських Професорів

Кент, Огайо (УААУП). — У січні ц. р. відбулися вибори до нової Управи Української Асоціації Університетських Професорів (УААУП). З огляду на розбіжність членів асоціації по різним майданам Америки і Канади, вибори відбулися в двох окремих штахтах.

До нової Управи увійшли: голова — І. Камеєнський, Центральний університет, перший заступник голови — А. Сидоренко, Аркансо стейтський університет, другий заступник голови — В. Ісаїв, Тронтоński університет, третій заступник голови — А. Гумецька, Мічиганський університет, секретар-скарбник — М. Мельник, Кент стейтський універ-

ситет. Члени Управи: В. Бакум, Нойоркський стейтський університет, Я. Білінський, Делаверський університет, М. Богачевська-Хом'як, Джордж Вашингтонський університет, І. Фізер, Ратгерський університет, Г. Кінш, Ст. Пол'є колледж, Канада, П. Козел, університет Синсинаті, І. Ратч, Ратгерський університет. Контрольна комісія: голова — Л. Винар, Кент стейтський університет, Н. Пауляк, університет Пенсильванії, та Д. Січ, Алдред університет.

Директор Наукового Фонду УААУП М. Мельник повідомляє, що на початку лютого ц. р. партія інвестиційної ФН була 71,000 дол. За 1995 рік дохід з інвестицій становив 3,000 дол.

В Україні

РОЗКРИТІ ЖАХЛИВИЙ ЗЛОЧИН ДОПОМІГ „СКОРПІОН“

Київ. — Комп'ютерна інформаційна система „Скорпійон“ допомогою Управління боротьби з організованою злочинністю виявила польських злочинців, які прикривали українського громадянина на жаливий смерті: прив'язали до дерева в польському лісі й залишили живим. Там його загрили звірі. Недавно виявлено скелет цього чоловіка. Він приїхав з України для купівлі автомобіля. Бандити забрали його Фольд „Сієру“, а його залишили в лісі. Банди викрадали машини в Німеччині та інших країнах і, переправляючи їх до Польщі, проважали. Вони також грабували людей із країн колишнього СРСР. Трьох злочинців уже затримано. Четвертий втік до Ізраїля.

ПОНАД 300 ВИСОТИНИ БУДІВКИ ЗАЛИЛИСЯ БЕЗ ТЕПЛА

Київ. — Тут у середу 14-го лютого,

прорвалася тепла магістрала на вулиці Урицького. В наслідок аварії загорілися без опалення 14 шкіль, 23 двотічні сім'ї та понад 300 високотні та 60 менших житлових будинків. Відключення від опалення виявилися й сім лікарень. Протягом дня робітники підключили лікарні до інших джерел опалення.

УКРАЇНА КУПУЄ В ЗСА ЗЕРНОЗБИРАЛЬНУ ТЕХНІКУ

Київ. — Міністерство Сільськогосподарства і корпоратив „Україноагропром-Бірка“ вирішили скелетувати 200 млн. в рамках гарантійного програми Експортно-Імпортного банку ЗСА на закупівлю зернозбиральної техніки фірми „Джон Дір“. Уряд України погодився з цим рішенням і вирішив надати американському банків гарантії на суму 171,5 млн. дол. Сільсько-господарські виробники мають розраховуватися за отриману техніку збіжжям, продуктами, або грошима. При цьому ма-

ється на увазі, що тонуна м'якої пшениці третього класу коштує 115 дол. Своєї комайни Україна почне випускати пошвоно у 1997 році.

Г. ОМЕЛЬЧЕНКО ПРОПОНОУЄ СТВОРИТИ НАЦІОНАЛЬНЕ БЮРО РОЗСІДЛИВАНЬ

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ. — Тут відбулося засідання Комісії Верховної Ради України з питань боротьби із злочинністю. Голова Комісії Григорій Омельченко висловив думку, що найбільш дієвим органом боротьби із злочинністю могло б стати національне бюро розслідувань, однак, „рівень коруптивних інтересів у вищих рівнях влади перешкоджає створенню такого бора, оскільки високі чиновники бояться його“. А тим часом, підкреслив Г. Омельченко, „криміналізація суспільства, фактично, вишила з-під контролю державних органів влади“. Найкритичніша ситуація в Україні, на Донбасі та Дніпропетровщині.

В АМЕРИЦІ

У П'ЯТНИЦЮ, 16-ГО ЛЮТОГО, пізнім пополуднем у Сівер Спрінг, Мд., передмісті Вашингтону трапилися пожежа катастрофа — удар поїзда Амтрек, який прямував з Чикаго до Вашингтону і підірвався, який пасажирів — повороті з праці у Вашингтоні. В катастрофі загинуло 11 осіб, а десятки інших були поранені. Ті, що залишилися живими, розповідають про брях відомості наслідків, які були в брятунку для багатьох інших їхніх співпасажирів. Іхні спостереження виявлялися були правильними, коли взяли під увагу свій суцільно-медичного експерта стейту Мериленд, який ствердив, що з 11 убитих тільки троє загинули від удару поїзда, а вісім від вогню і диму.

НАМАГАЮЧИСЯ ЗДІЙСНИТИ поворот у 40-річному постітньому зменшенні членства робітничих профспілок, Американська федерація праці та Конгрес індустріальних організацій у понеділок, 19-го лютого, виявили свої плани, як цьому запобігти. Іхнім головним планом є звернути більшу увагу на робітників південних стейтів і організувати їх у профспілки. Для цього провідні вирішення асигнувати 100 млн. дол., щоб могли успішно перевести ці іхні плани оновлення організації членства профспілок. Бо правильно твердити новообраний голова загалом організацій Джон Сніг, що вплив, профспілковий рух матиме тільки тоді, якщо збільшити своє членство до такої кількості, з якою мусять рахуватися.

ПОВІДОМЛЕННЯ ДО ЧЛЕНІВ З ВИПЛАЧЕНИМИ ГРАМОТАМИ

Час минає і минає Ваша нагода замінити Вашу виплачену грамоту на нову грамоту з одноразовою вкладкою на підвищену суму забезпечення. Не відкладайте, а негайно присилайте Вашу пропозицію та гроші. Ця нагода неповториться. Програма додаткового забезпечення вже кінчається.

Головна Канцелярія УНСОЗУ

СВОБОДА **СВОБОДА**
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomerly Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UUA: (201) 451-2200

Передплата на рік \$100.00, на півроку \$60.00. Для членів UUSoYou \$75.00 річно, на півроку \$40. За кожну зміну адреси \$100. Чеків "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає собі право в потрібі виправити і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снілик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Мирослав Семчишин

КУДИ ПРЯМУЄ УКРАЇНА?

Переживаючи критичні для України часи. Століттями посповнаючи, з карт Європи викреслена, воскресла Україна з великим трудом, у дуже складних і невідданих умовах, бачує свою державу, що нарешті зайняла належне їй місце поруч з іншими державами світу. Зрозуміло, що процес державотворення дуже складний і довгий. За словами Президента Л. Кучми, "процес перетворення колишньої УССР в українську незалежну державу — тривалий". Ми — на п'ятому році цього процесу, який може розтягнутися на десятиліття чи більше років, і це теж зрозуміло. Проте вже сьогодні перед нами грізні і зловісні позначки і факти, які викликають питання: куди прямує сучасна Україна? Як її майбутнє і хто за це відповідає?

Нова епоха

Стоїмо на порозі ХХІ століття, з яким повинна початися нова, найважливіша епоха тієї великомаштабної перебудови, яку почала Україна з моментом проголошення своєї державної самостійності. Ми на досвітках тієї епохи, що має покласти крізь усім нам нещастям, які супроводили нашу трагічну історію. А тим часом у сьогоднішній Україні ситуація далеко не втішна. Щоденно, вона стає загрозливою для новоствореної держави. Також і незалежне життя нашого народу. Страдає він економічно, бо його життєвий стандарт досягає загрозливих норм, соціально незабезпечений широкі верстви трудової інтелігенції і робітництва (перевіжні шахтарі), що по дві-три місяці чекають на зароблену платню і виводять за масових страйків. За словами директора Інституту трансформації громадянства Олега Соколя, "медична статистика свідчить, що стан здоров'я української людини катастрофічний. Сьогодні вона говорить

про дегенерацію та вимирання української нації", а цей процес, стверджує він, пов'язаний з жорстокою економічною кризою. Держава не створює умов для підвищення добробуту населення. Закордонні спостерігачі і пресові кореспонденти відзначають, що у минулому році економіка України дещо поліпшилася, бо є очевидні зміни, особливо у великих містах. Може й справді на деяких відтинках економіки, у порівнянні з 1993-94 роками дещо поліпшилася, але в цілому її стан незадовільний.

Бюджет

Найкраще свідчить про це дискусія над проектом державного бюджету на 1996 рік на пленумі Верховної Ради з участю президента Кучми й усього штабу міністрів. Ось що лише про це редактор Анастасій Зубков на сторінках "Вісника України" (ч. 3, 1996): "Промовці засвідчували, що дотепер у жодній галузі економіки так і не сталося позитивних зрушень", а проект бюджету, запропонований Урядом, оперує трильйонами і квадрилионами нереальних, а уявних грошей! Верховна Рада і всі її фракції просять не приймати й віддати його на розгляд відповідних комісій.

Питання здоров'я економічної бази у період державної трансформації України не сходять зі сторінок української і закордонної преси. З цим питанням міркуваннями на тому виступив цитований вище О. Соколя. "Ми", — твердив він, — це не стали війсьними громадянами, ми це не створили нової економічної системи і не вийшли з комплексу колоніальної провини, комплексу меншовартості чи "молодшого брата".

Про те, що переживає пересічний громадянин України, яка реакція на ті всі біди і нещастя, що їх доводиться пережити як наслідок економічної кризи, і всіх

пов'язаних з цим трагічних ситуацій, які зморою заглиблюються у пекло широким народним мас, свідчать газетні статті, листи до редакцій журналу періодики.

Таким голосом глибоко-розрачу прозвучала стаття Михайла Шевченка, головного редактора літературно-мистецького журналу "Криниця" в Полтаві (7-8, 1995) п. з. "Куди ведемо?", а в ній ціла злиднена панорама життя сьогоднішньої України. У висновках, між іншим, читаємо: "Народ в очах, народ більше терпить не може. Треба бити тригери!" Така ж триваюча відчуження у відкритому листі в "Літературній Україні", адресованому голові Української Демократичної Партії Володимирів Яворіському. Його автор — ширший патріот-демократ із Вінниці М. Стрильбицький — в основному гірко докоряє демократичним депутатам Верховної Ради за їх розбитість, кволість, в той час як комуністичний блях сконсолідований, агресивний і є рушійною силою у парламенті до побачення потрібних йому успіхів... Паралафуючи цитуючи Шевченка: "добродушність України", автор листа з очевидним сарказмом пише: "Шо, знову наші на світлі майбутнього? Краще дякуємо! Ми це вже проходили. Вже краще було б назад вертатися, ніж так страждати".

Поряд зі складним і довгим процесом будівництва економіки України проходить інший, дуже небезпечний процес реанімованого запровадження Москви комерції, а його лідери П. Симоненко та О. Мороз, що є головою Верховної Ради, і ціла армія апаратників, зосереджені виступають з планами відновлення союзової, комуністичної України. Виставлять пригадати минулість знамениті роковини жовтневої революції, бундучні походи з червоними прапорами і заплотаними промовами та з портретами Леніна і Сталіна.

на. В кінці останніх місяців значно поширилися аналізи масових комуністичних акцій масового збору підписів на зразок зфальшованого референдуму з вимогою скасування державності України.

До всіх зловорожих подій (як не згадувати сфери культури й взагалі духовності), що потрапляють у наші часи, займають гостре і безкомпромісне становище у своєму "Маніфесті" Конгрес української інтелігенції, що відбувся на початку життя минулого року в Києві, звинувачуючи теперішній Уряд не тільки у раді недоомі, промахів чи нещад, а то й у суспільній байдужості й ігноруванні життєвих інтересів народу, що прагне бачити господарем на своїй землі.

Невпевність і тривога

Новішим, своєрідним документом, який підтверджує все це трагічну дійсність, що парить сьогодні в нашій батьківщині, можна вважати резолюції урядової багаторазової відзначення роковин Кривого (28-го січня) з участю представників партій демократичного спрямування, а теж Руху, Спілки офіцерів України і молодіжних організацій, у яких стверджено: "Промовляючи, промірські сили в Росії і в Україні ведуть чітко спланований наступ на українську державність. П'ята колона у Верховній Раді блокує розбудову держави, реформування економіки, відверто і послідовно зневажає нашу мову. Анти-українські імперські сили ведуть підпільну роботу проти української держави, зокрема організують збір підписів на проведення референдуму і відверто ворожих українській нації питань".

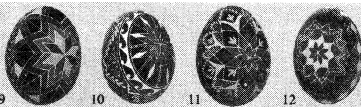
Невпевність, а то й тривога парить над обріями України і спостерігаючи це, на думку приходить слова старозавітного пророка Ісаї: "Настав день, а все ж не піде"

Дмитро Пожоджук, Україна

Енциклопедія писанки

Присмоном несподіваною для шанувальників народної творчості, зокрема писанкарів, став чудовий альбом Зенона Еліяна під назвою "Двадцять кіп писанок", який побачив світ 1994 року в Нью Йорку. Він долучився до вже попередньо виданих книжок про українські писанки Оларко Онішук з Канади, Іванюко Чумак з Франції, Петром Марковичем зі Словаччини, Ерастом Биняшевським з України і вже вистиг отримати немало добрих відгуків.

Передувало виданню велика серія поштових марок, яку 1958 року видавала в Торонто Паласта Станція. Це були 45 марок з писанками, на кожній з яких зображено писанку, вказано її назву та регіон. Жаль, що донині в Україні це не видано жодної такої марки. А підготовку цієї серії марок О. Ярослав Еліяв — рідний брат Зенона

Писанки діякорів.

Еліява. Власне він і напхував Зенона Еліяна на працю над таким альбомом. Та й на сьогодні не могло, адже писанка писанки мати Зенона Еліяна, писала і його рідна сестра Павлина Клим, яка по Великій 1995 року на 99 році життя відійшла від нас.

Отже, як бачимо, ґрунт для створення такої поважної монографії про писанки в автора був. А багаторічна праця в цій ділянці увінчалася успіхом.

До анотованого видання вийшли 1,200 репродукцій писанок, що розміщені на 75 таблицях. Альбом має ще дуже доречні підзаголовки — "Великий альбом українських писанок", бо й справді він є великим. Для підготовки цього альбому автор пошукувався колекціями писанок Оларко Онішук, Оксана Соколя, Ярослава Еліява, Тарас Осиди, Дем'яна Горнякешевича, Лариса Музилюк... Зенона Еліяв вивчав українські писанки в музеї при церкві-пам'ятку святого Андрія Первозваного в Нью Джерсі, в музеї при кафедрі св. Юра в Сакатуні, в музеї ЛЮЖОЖ в Торонто, в музеї при пансіоні ім. Івана Франка в Мссісасі, в музеї Союзу Українок в Сакатуні, в Українському музеї в Чикаго. Але і це ще не все. З Еліяв досліджував писанки в Публічній бібліотеці Нью Йорку, Конгресовій бібліотеці у Вашингтоні, Університетській бібліотеці в Торонто. А ще він спілкувався з багатьма писанкарями, стежив за процесом їхньої роботи і підійшов до видання альбому як фахівця. У передмові він підкреслює: "Писанка писанок — це одне з дуже цікавих явищ української культури. Незвичайна краса цих перлин народного мистецтва мистецтва, між іншим, у багатстві і різноманітності старовинних символічних орнаментальних форм. Писанковий орнамент розвивався довгими століттями й тисячоліттями." Як бачимо, писанкарство давнє, як і наша історія. Свідченням цього є фотопереписки багатьох дуже давніх писанок. Деякі з них вже навіть частково змінили барву, але символи залишилися. Наприклад, на першій таблиці під номером 9 автор помітив писанку з села Воробушки Курської області, яка покрита чарівними знаками, що нагадують ієрогліфи, і є зразком правдивого українського письма. Рисунок цієї писанки передає у 1891 році до Лубенського музею Катерини Скаржинської професор Харківського університету Микола Сумов. Мушу тут зазначити, що я маю також кілька подібних писанок з такими знаками у своїй колекції писанок, і походять

Мирослав Прокоп

ВАЖКІ ДОРОГИ „МАРІЧКИ”

В ті роки авторка частково перебувала в бункрах разом з чоловіком або виконувала інші організації обов'язки, так що місяцями не мала від нього вістки.

В січні 1950 року „Марічка” приїхала до Львова, щоб організувати побачення з батьками, але там її близька товаришка віддала її в руки КГБ. „Зоя” (такий був її псевдонім) сама подала раніше в руки КГБ і, не витримавши тортури, погодилася на співпрацю.

Зловивши „Марічку”, офісери КГБ усвідомлювали, що цим разом в їхніх руках є не звичайна зв'язка чи рядовий член ОУН, а дружина Орлана, який тоді вже очолював визвольні підрозділи на Волині і Поліссі. Тому вони запропонували їй звільнення, якщо вона переконана чоловіка співпрацювати з ними. „Марічка”, значимо хвилюючи, пристала на пропозицію в свідомості, що ані Орлан, ані вона сама, якщо справді їй пустяк, не будуть співпрацювати з ворогом. Її звільнення, вона проігнорувала через організації зв'язок до Орлана, розповідав йому всю правду, а він інформувати своїх зверхників. Вони вирішили залишити „Марічку” в підпіллі і там, тобто на Волині і Поліссі, вона перебуває аж до липня 1953 року, коли обидва — Орлан і вона — попадають в руки КГБ, цим разом в результаті зради провідника Хмельницького округу Скоба. Як згодом виявилось, Скоба зловив раніше і примусили зрадити свого зверхника.

Це був час, коли діяльність збройного підпілля в Галичині і на Волині була обмежена до невеликої кількості людей. Тільки на Поліссі ще діяли більші організації клітин боротьби. В таких умовах організм КГБ йшов по стелі, щоб зловити Голову Проводу ОУН і Голову Генерального секретаріату УГВР та головного командира УПА Василя Кука-Лемеша, і таку пропозицію вони зробили Орланові. Вони змусили його написати записку до Лемеша на підписну зустріч. Орлан погодився, але написав так, як, що лише авторка, „самий зміст листа і його форма мають насторожити Лемеша” (стор. 534). Генерал КГБ Скоба сказав „Марічці”: „Якщо б ми дістали Лемеша живого, тоді через нього ми зв'язалися б з націоналістичними партіями за кордоном і звідси, з Києва, керували б їхньою роботою” (стор. 510). Пізніше авторка пише: „Слідати стали менше розпитувати, як їм припнуть Лемеша, зате звернули увагу на наявність контакту із Закарпатським Представництвом УГВР... Слон не заважав справі у папірці, лише сказав яєно, що метою наявності контакту з УГВР було пенетрація його середовища, потім — знеурядування його дії” (стор. 535).

З того, що говорили кабігеті, було ясно, що їх загальною хвилювала діяльність еміграції, мовляв, така діяльність небезпечна, зокрема, в умовах напруженої міжнародної ситуації холодної війни та етнічного конфлікту із Заходом, чого СССР не хоче. Тому, мовляв, треба мати зв'язок з еміграцією, зокрема із ЗП УГВР і в цьому повинні їм допомогти „Марічка”. Генерал Скоба прямо запропонував їй взяти на себе таку місію, але при тому її чоловік мусить залишитися в СССР.

Орлан і його дружина, яких їхні охоронці дозволили віді-

II

„Марічка” (зліва) з Наталією Козакевич („Сіроно”). Фото 1943 року.

но говорити між собою під час проходів, рідше прийняти так пропозицію, вважаючи, що вони, які одні з останніх керівників підпілля, повинні донести до відомої Заходу детальнішої інформації про становище в Україні, зокрема про стан сил опору. Авторка пише: „...Ех, вириватися звідси, вивести у світ виступу про фінал нашої боротьби, кінцеві акорди якої розгортаються у Києві за торжественними мурами. Внести виступу про долю останніх мучеників-повстанців. А там, у світі, остерегти їх від захвату окупанта на їхні життя” (стор. 514-515). Яєно, що Орлан і його дружина були свідомі того, що якщо їй справді звільняти, вона не виконає своїх зв'язків наявних зв'язків ЗП УГВР з КГБ, навпаки, розповідь усю правду.

Після більш як однієї години ув'язнення, „Марічка” опинилася на волі: офісери КГБ доставили її до сільського Берлінку, а там вона перейшла в його західну частину. Кінчаючи свій спогад, авторка з гіркою іще про першу зустріч з земляками: „Даремні були мої сподівання, а я не врахувала, що нас розділяло десять років їхньої відсутності на батьківщині... Вислухавши мене, еміграційні політики поставилися з недовірою до вістей, які принесла, і дуже злякалися за своє життя. Довгий час вони до мене не навідувалися і не цікавилися моєю долею... Я могла зрозуміти їхні недовіри до вістей, які їм принесли. Моє історія, така насичена подіями, не була типовою для пересічного підпільника. А все ж не могла зрозуміти як оправдати їхньої цілковитої байдужості до людського горя... А як найбільша іронія долі була у факті, що останні бачили, який суспільний надбавок вистояти на постах, найбільше їх переживати уявлялися в середовищі політичної еміграції людьми гіршої категорії за тих, що загинули давніше.

(Продовження буде)

(Закінчення на стор. 3)

Відбувся бал інженерів у Філадельфії

Філадельфія (М. Б-й). Тут в суботу, 3-го лютого 1996 року, в престижному Готелі над Бельмо, несподівано на сніговому, ушито відбувся традиційний бал інженерів Філадельфійського Відділу Товариства Українських Інженерів Америки.

Після одностайного коктейлю, о год. 7:15 інж. Методій Борський, голова Філадельфійського ТУІА, відкриваючи бал інженерів, двомовно привітав присутніх гостей, зокрема присутнього Валерія Борзова, міністра спорту і молоді України і президента Національного Олімпійського Комітету України, побажав всім смачної вечері і примови забави та представив гостям майстра церемонії інж. Євгенія Масько, яка в свою чергу попросила о. Василя Свінського провести молитву.

Цьогорічний бал інженерів складався з трьох частин: бенкету, мистецької частини і забави з танцями при звуках оркестри "Темпо" Ірини Ковалів.

Після формального вітання, почався обильний обід, який тривав до год. 8:45 вечора. В тому час інж. М. Борський представив присутнім міністра В. Борзова, між іншим, такими словами: "Наш почесний гость, якого я маю велику честь і приємність представити вам, є непересічною людиною під кожним оглядом: родинний в Самборі, на західних землях України в 1949 році. В 1970 закінчив Київський Інститут Фізкультури, а в 1977 отримав науковий ступінь кандидата педагогічних наук вищою шко-

Учасники балу (зліва): Олег Чмир, Олена Геймур, міністр Валерій Борзов, Ірина Дістріан, Марія Макосяк і інж. Методій Борський.

ли Київського Державного Університету. В. Борзов є заслуженим майстром спорту і майстром спорту міжнародної класи; довготітним чемпіоном Європи зі 100- і 200- метрів, як також чемпіоном ігор 20-ої Олімпіади в Мюнхені зі 100- і 200- метрів і власником срібної і бронзової медалей 21-ої Олімпіади в Монтреалі".

В своєму слові міністр Борзов поінформовав присутніх про стан відродження спорту в Україні та про підготовку, потенціал і вигляд на успіхи українських олімпійців, які перший раз братимуть участь в літній Олімпіаді в Атланті. Джорж, якого роз, Про фінансові проблеми українських спортсменів, зв'язаних з цією Олімпіадою, говорив Ірина Сарабаш-Темпл, яка є репрезентаткою НОК України в Олімпійському комітеті для приготування літньої Олімпіади в Атланті.

Бенкет закінчено молитвою, яку провів о. В. Свінський. В мистецькій частині виступили оперні солісти: Олена Геймур, сопрано, і Олег Чмир, баритон. О. Геймур з відчуттям відспівала чараші з опери "Леточа миш" Й. Штрауса, а О. Чмир — арію Кантатиле ді Ренато з опери "Баль-маскарад". Після індивідуальних сольових виступів вони заспівали дует з опери "Запорожець для Дунаєв" С. Гулака-Артемюка. Солоїстам аккомпанювала Ірина Пелеш-Зварич.

Після концертної частини почалася танцювальна забава, яка тривала до другої години ранку. На бенкеті було 120 осіб, а на завітанні біля 250. Добре сповнило свою функцію конференція, недавно прибула з України інж. Євгенія Масько.

Контроль сидень і їх призначення спочивало в руках інж. Осипа Милонюка, який виявився дуже добре з свого обов'язку.

Енциклопедія...

(Закінчення на стор. 3)

бо видана вона на кошти авторів. Бракує в альбомі біографії, доцільно було б авторів ознайомити з 3 колекціями писанку у музеях України, а не лише в дисертації. Можна було в альбомі помістити і краші зразки лемківських писанок. До-

речно було вказати і на проблеми та перспективи розвитку писанкарства в Україні та в дисертації, умови зберігання їх у музеях. А загалом — видання цінне, цікаве, варте.

Книжку можна набути в авторів, переписуючи чека на 39 дол. плюс 2.50 дол. за пересилку: Zenon Elyjiv, 374 Dorchester Rd., Rochester, N.Y. 14610. Пересилка до Канади — 3.50 дол.

Представники...

(Закінчення зі стор. 1)

телефоні. Він також повідомив, що представники коаліції приготували п'ять питань для Президента. Ці питання виставили Б. Клінтонів, К. Ленард, Р. Нарузіс із Литовсько-американської коаліції. Питання торкалися незалежності східних держав і поширення НАТО. У відповідь Президент швидко заперечив, що немає ніякої причини боїтися російської агресії та що треба судити Росію не по словах, а ділах.

К. Базаїрні із вірменської коаліції в ЗСА заявили, що члени коаліції бажають тісніше співпрацювати з Адміністрацією Б. Клінтона, зокрема, щоб отримати більшу фінансову допомогу.

І. Руперс з американсько-латвійської коаліції звернув увагу, що коли фінансова допомога ЗСА для країн Східної Європи буде далі меншати, є важливим, щоб звернути більшу увагу на етнічні організації на цьому терені, через які можна посилити цю допомогу. Тут Президент висловив своє задоволення зростом ізоляційних тенденцій серед демократів та республіканців і тому обіцяв тіснішу співпрацю з етнічними організаціями.

На закінчення А. Лозинський попросив Б. Клінтона з уваги на 10-ту річницю трагедії в Чорнобилі поручити справу допомоги жертвам на близькій варті зустрічі "великої сім'ї".

В зустрічі, яка тривала 45 хвилин, брали участь дорадники в справах національної безпеки Ентоні Лейк, його співробітники, директор для справ Центральної і Східної Європи Деніел Фрід і директор для справ Рфід України і Євразії Чип Блейкер. Участь брали також координатори допомоги з Державного департаменту Ренард Морінгстайн і Джеймс Голмс. Зустріч підготували і провели представники публічних зв'язків Білого Дому директор Алексіс Герман і заступник Мерілін Діллі-жакобе. Можливість поручити усі важливі справи перед зустріччю та після неї саме із тими співробітниками Президента були дуже помічними для усіх учасників.

Зустріч консула України з Чикаго з представниками дітритської громади

Генеральному консулству України в Чикаго підлягають 10 сестей північнозахідної частини ЗСА. Першим генеральним консулом був Анатолій Олійник, однак у серпні 1995 року на його місце призначено нового генерального консула в особі Віктора Кирика. Це людина середнього віку, має професійне знання міжнародного права і ціле своє життя перевів у дипломатичній службі України.

Щоб ближче запізнати українську громаду з новим консулом над обидві громадські надбудови, а саме місцевий Відділ Української Американської Координаційної Ради і місцевий Відділ Українського Конгресового Комітету Америки, рішили влаштувати зустріч нового консула з представниками української громади.

Зустріч відбулася у приміщенні Українського Культурного Центру у Воррені 10-го січня 1996 року о год. 7-й вечора. На зустріч були запрошені по двох представників українських церков і суспільно-громадських і політичних організацій Великої Дітрити, разом коло 110 осіб. Програму вечора відкрив голова Відділу УА-КРДІ Зенон Василькевич. Він привітав присутніх, а зокрема генерального консула, з'ясував такі зустрічі і попросив парох церкви св. Іоасафа о. Вернаді Панчука, ЧСВВ, провести молитву перед вечором. Після вечері 3. Василькевич представив нового консула і попросив його до слова.

Гість висловив подяку за можливість виступити перед представниками української громади Дітрити. Він підкреслив факт, що Україна

під цю пору намагається вийти з економічної кризи і має бажання спільного економічного ринку з державами західного світу, а зокрема з ЗСА. Щоби у тому допомогти, треба якнайбільше ширити інформацію про Україну і про великі користі з договорів економічного порядку з нею. Під цю пору Україна старіється перевести низку законів, які сприяли б цій акції. У минулому Україна була дуже довго під чужими окупаціями і треба більше часу на те, щоб вийти з економічної кризи. Даліше В. Кирик запитав над співпрацю українських громад з генеральним консулством. Він виявив готовність і шире бажання якнайближче співпрацювати з українськими громадами. Подякував українським діяспорам за багаторазову підтримку і просив щиро у різних справах і потребах звертатися або безпосередньо до нього, або до одного з консулів, які для нього працюють. Згадав також щиро звертатися до консулства за оцінкою різних місцевих груп з України, які приїжджають на виступи. Просив також щоби помістили йому у названі контакти з американськими фірмами на нашому терені, зокрема теми, які зацікавлені в інвестиційній співпраці економічного порядку з Україною. До цього причинилося б створення структури для контактів українців з американськими підприємцями, що оживило б співпрацю України з діаспорою.

Далшу частину програми перебрала голова місцевого Відділу УТКомітету мгр Борис Поталенко. Численні присутні ставили питання до консула. Деякі з тих питань

були відносно кваліфікації персоналу консулату. Інші питання були відносно поділу майна колишнього Союзу, проблеми повнолітньої громадянства, листа письменників України до Президента Леоніда Кучми, відзначення в Україні річниці Жовтневої революції, чи консулат має бажати інформації з української та американської преси, як маєтася справа з оподаткуванням літературних видань та багато інших.

В. Кирик давав на усі питання у міру можливостей вичерпні відповіді. Свій виступ закінчив словами: "Ми всі українці — в Україні і в еміграції. Ми усі однакові. Слава Україні!"

Зустріч закрив Б. Поталенко, складаючи подяку генеральному консулу за його відвідини і можливість зустрітись з ним, як також подякував усім присутнім. Він обіцяв і з нашої сторони якнайкращу співпрацю для добра України і просив консула у міру потреби звертатися до нашої громади. На закінчення усі заспівали "Ще не мерла Україна".

На наступний день В. Кирик відвідав деякі наші установи, як кредитний "Самопоміч" і "Вулицьність", галерею ЕКО, далі старших віком "Українське село" та обінаші шкільної школи Непорочного Зачаття — початкову і середню.

Перебування консула В. Кирика залишила у нашої громаді дуже позитивний відлук і бажання, щоби на будуче, у міру можливостей, відбудувати зустрічі з цілою громадою.

Зенон Василькевич

Львівський Театр ім. Л. Курбаса розпочинає своє турне в ЗСА

Театр ім. Лесі Курбаси з Львова, що прибув до ЗСА 10-го лютого, розпочинає своє театральні вистави в п'ятницю, 23-го лютого-го, постановкою п'єси п. з. "Забави для Фауста" в постановці Г. Достоевського. Як вистава відбудеться в К. Міллер театрі, 116 вул. і Бродвей в Нью Йорку, під протекторатом університету Колумбії, до якого цей театр належить. Початок вистави о год. 8-й вечора. В ніжній між 16-м і 19-м лютого актори театру перенесли успішну майстерню з американськими учасниками в Нью Йорку в Інституті театрального мистецтва "Сарагата" при Ньюйоркському університеті.

В дальшому планується майстерні в інших університетах, як також виступи перед українською публікою. І так 3-го березня театр виступить в Ньюарку, де поставити апокрифи Л. Українки: "На полі крові" і "Йоганна, жінка Хусова". Вистава відбудеться о год. 3-й

по полудні в Українському Народному Домі, при Проспект вул. с. 140. В суботу, 9-го березня, члени театру візьмуть участь у відзначенні роковин Тараса Шевченка в Науковому Товаристві ім. Шевченка в Нью Йорку. В неділю, 17-го березня, театр виступить о год. 1-й по полудні на Союзній із постановкою "На полі крові" Л. Українки і режисатурою поезій Б. І. Антонича. В ліні 22-го березня запланована друга вистава під протекторатом Інституту ім. Гаррімана при Колумбійському університеті. На цю виставу театр підготує постановку "Благодарного Бродяги" за Г. Сковородою і вона відбудеться в К. Міллер театрі в Нью Йорку.

Актори театру планують майстерню для зацікавлених українських глядачів, яка відбудеться в неділю, 24-го березня, в приміщенні НТШ і постановкою п'єси Л. Українки в Українському Інституті Америки, в суботу 30-го березня.

КОМІТЕТ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ ПІВНІЧНОГО Н.ДЖ. (Приймателі Руху) запрошують українське громадянство Ньюарку і околиці на

ТЕАТРАЛЬНІ ДІЙСТВА ЛЕСІ УКРАЇНКИ

АПОКРИФИ: "НА ПОЛІ КРОВІ" "ЙОГАННА ЖІНКА ХУСОВА"

у виконанні МОЛОДІЖНОГО ТЕАТРУ ім. Л. КУРБАСА зі Львова

Неділя, 3-го березня 1996 р., о год. 3-й по пол. в залі Українського Народного Дому 140 Проспект авеню, Ірвінгтон, Н. Дж.

Після програми зустріч з акторами

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ в Ньюарку, Н. Дж.

неділя 25-го лютого 1996 р. год. 5-та по полудні

ПІВРІЧНИЙ ВИСТУП УЧНІВ

КЛАС ФОРТЕП'ЯНО: Д. Караванов, Т. Богданов, Т. Булат, М. Машкович, Т. Темницький, З. Гельбін

КЛАСИ СКРИПКИ: Р. Венке

КЛАСИ СОЛЛОП'ЯНО: Т. Гриничин

Зала УНДому 140 Prospect Ave., Irvington, N.J.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ Трентон, Н. Дж.

повідомляє своїх членів, що

ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ

відбудуться у

неділю 3-го березня 1996 р. о год. 2-й по пол.

у власному приміщенні при 477 Jeremiah Ave.

присутність членів обов'язкова.

За управу: М. Мартиненко Секретар Р. Кузик Заступник голови

Київська камерна оркестра виступить в Чикаго

Чикаго. — Як інформую голова Комітету міст-побратимів Чикаго-Київ, київська камерна оркестра є запрошена на концерти до Чикаго літом цього року. Вона виступить на щорічному Фестивалі музики і діалогів концертах, на яких в більшості грають твори українських композиторів. Фестиваль в Чикаго має вже відомий славу з участі в ньому визначних музик та співаків. Цього року дав згоду на свою участь славний оперний співак Пласідо Домінго.

Напередодні своєї деб'юту в Чикаго Київська камерна оркестра випустила компактний диск, виконаний в Голландії в часі концерту у 1992 році. В концерті під диригентурою Романа Кавфмана, грають скрипки: Борис ван ден Боер і Вадим Борисов та Ольга де Рус на альту саксофону. У іншому виконанні є твори Баха, Глазунова і Чайковського.

Київська камерна оркестра виступить в Чикаго в днях 9-го і 11-го липня.

Іван Огієнко ПОЧАТКИ ХРИСТИАНСТВА В УКРАЇНІ

Київ, 1993. — 128 с.

Ціна \$5.35 + \$1.00 за пересилку

Унікальне малоформатне кишенькове видання, призначене передусім для бібліотек, колекціонерів, усіх шанувальників вишуканого друкованого слова та високохудожнього поліграфічного оформлення.

Чек або грошовий переказ просимо присилати на адресу: SVOBODA BOOKSTORE 30 Montgomery Street Jersey City, NJ 07302

Мешканців Нью Джерсі просимо додати 6% податку.

ПЛАСТОВА СТАНЦІЯ у ФІЛАДЕЛФІІ, Па.

дільте сумною вістю з своїми членами, всією пластовою братією та громадщиною, що в понеділок, 19-го лютого 1996 р. відійшов на Вічну Ватру, наш дорогий Друг, член 4 Куреня УПС "Характерники"

пл. сен керів. МИКОЛА КАВКА

нар. 26-го жовтня 1912 р. у Синевіському Вижньому

ПАРАСТАС відбудеться у п'ятницю 23-го лютого 1996 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні М. Навесича при вул. Franklin & Brown у Філадельфії, Па.

Служба Божа і похорон відбудуться в суботу 24-го лютого 1996 р. о год. 11:00-й ранку в Катедрі Непорочного Зачаття при Franklin вулиці, а відтак на цвинтарі Святої Марії на Fox Chase, Па.

Опечалений родині складаємо глибокі співчуття.

Вічна йому пам'ять!

СТАНІНА СТАРШИНА ПЛАСТОВОЇ СТАНЦІЇ у ФІЛАДЕЛФІІ

В ТРЕТЮ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ нашого найдорожчого МУЖА, БРАТА і ВУЙКА

бл. п. **ВОЛОДИМИРА ЯРОСЛАВА СТАСИШИНА**

буде відслужена ЗАУПКОЇНА СЛУЖБА БОЖА

в неділю 25-го лютого 1996 року о год. 8:30 ранку в церкві св. Арх. Михаїла в Гарфолді, Конн.

В цей невимовно болючий час, просимо молитви і знайомих згадати його у своїх молитвах

дружина — СТЕФА СТАСИШИН сестра — ГАЛІНА БАЛАНДЮК з родиною

бл. п. СТЕФАН МИКИТЮК

(народжений у Коломиї)

Залишив у глибокому смутку:

дружину	— ВАСИЛІЮ
синів	— ЮРІЯ
	— ЛЮБОМИРА
внуки	— ЛАРУ
	— МАРКА
сестру	— СОНЮ з чоловіком

ближчу та дальшу родину в Україні, Канаді й ЗСА.

Складаємо щирю подяку нашої родині, кумам, приятелям і знайомим за участь у похороні, вислові співчуття, споконини й душевну підтримку.

Дякуємо за пожертви на невідомий виліток: на допомогу дітям Чорнобиля..... 906 дол.

бл. п. інженер МАРІАН ОЛЕКСАНДЕР ШАРАН

народжений в Волехові, Україна, 15-го лютого 1912 р.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться: ПАРАСТАС — 11-го лютого 1996 р. в похоронному заведенні Михайла Навесича при 109 E. Tabor Road у Філадельфії, Па.

ЗАУПКОЇНА СВ. ЛІТУРГІЯ — відправлена 12-го лютого о год. 10:00 ранку в Катедрі Непорочного Зачаття Прихотної Діви Марії при Франкліну вулиці, а після тіла покійного буде перевезено на цвинтар св. Діви Марії на Fox Chase, Па.

Горем прибито:

донька	— РЕНАТА з мужем д-ром АНДРЕМ ОЛЕАРЧИКОМ
внуки	— ХРИСТИНА
	— РОМАН
	— АРІДІН

ближча і дальша родина в ЗСА, Канаді й Україні, зокрема у Львові, Миколаєві та Івано-Франківському, де також 11-го лютого відправлено заупокійні Служби Божі за дорогого вуйка і кузина.

бл. п. ГЛґОРІЯ ІВАННА КІНАЛЬ

(ур. Баршівська)

19.04.47 — 26.01.96

упоблена дружина адвоката Глґорія Ів. Кіналя, одинокую упоблена дочка Михайла Баршівського, сестра Богдана Баршівського

Покійна була ученицею 25 літ, а останню координатором науки для нащадків здібних дітей усіх класів шкільного округу Авангард біля Півтбурґу.

Покійна брала участь в комітетах для підготовки Першого Євразійського З'їзду євразієв с. Іосафата, була членкою Євразійського Допомогого Комітету, і учителькою літньої школи Христозавства.

Брала активну участь в українському суспільному житті Півтбурґа, де в 1994 р. була віцепрезидентом Українського Технологічного Товариства і Скарбоником хору збереження української культури.

Також була дуже активною парадфіанкою української католицької церкви св. Юра в Півтбурґу, де 29-го січня 1996 р. відправлено Парастас за помершу, при якому служили 4 капеланих і 2 православних священників.

Похоронну Службу Божу в дні 30-го січня відслужили три духовні отці.

муж — ГЛґІЯРИОН КІНАЛЬ

